

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XIX. Cùm nobis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

mittant in Archiepiscopum seu Metropolitanum, qui ex Sedis Apostolicæ privilegio potestatem habeat confirmandi suffraganeos suos, prius eligere seu nominare debet Episcopum, secundum formam compromissi; deinde autem confirmare, uti Gl. & Innoc. docent in c. cum inter 21. ver. confirmavit, Abb. in c. Ne pro defectu 41. n. 4. hoc tit. & docui supra in cap. causam 8. not. 2. eod. tit. Quamobrem etiam in casu huius c. distincti actus, siue consensus Romani Pontificis requirebantur, prout Gl. fin. hic notavit. Nam electionem Archiepiscopi approbare debuit Papa potestate Regia, quia terra Capuana, ipsumque totum Sicilia regnum, Pontifici feudatarium, ab ipso administrabatur, priusquam Friderico II. investituram dederat: Eandemque electionem confirmare debuit Papa auctoritate Apostolica. Videri potest Abb. hic n. 7.

CAPITVLVM XIX.

Cum nobis.

PARAPHRASIS.

Ecclesiæ Capuanæ Canonici, acceptis literis Apostolicis, quarum in præcedente c. mentio facta est, conuenerunt ad eligendum Archiepiscopum: Cumque ea de re tractarent, Archidiaconus appellavit, ne fieret electio, nisi canonica; & mox vnâ cum quibusdam alijs, è Capitulo egressus est. Cum autem reuocati redire nollent, cæteri considerantes, etiam sine illis ius electionis sibi competere, Ecclesiæ Romanæ Subdiaconum elegerunt. Quam ipsam electionem refutari non posse, Innocent. III. hic respondit: Non enim ea ratione reijci potest; quia post interpositam appellationem celebrata sit: Nam appellatum cenferi debet, non ut nulla electio fieret, sed ut canonice fieret: si itaque canonice electio facta, nihil contra appellationem, sed potius secundum eam processum est. Sed neque absentia Archidiaconi, & sociorum obesse potest electioni,

cum enim sollicitè reuocati ad electionem faciendam redire nollent, alienos se fecisse videntur. Nec demum electio eiusdem Subdiaconi oppugnari poterat: quod ex aliena ecclesia electus fuisset: Licet enim sacri canones significant (c. nullus inuitis 13. d. 61.) alioquin è gremio ecclesiæ eiusdem eligendum esse, si idoneus adit; id tamen præcipuè in fauorem Capitularium constitutum est, cui ipsimet renuocare possunt. Accedit, quòd Romana ecclesia omnium ecclesiarum caput extitit, quare si de eius gremio quispiam in aliquius ecclesiæ Prelatum eligitur, non potest cenferi de aliena ecclesia assumptus: cum membra à capite suo aliena non sint.

Cæterum, tamen contra personam electam nihil propositum, aut obiectum fuerit, tamen iuxta præceptum Apokoll. 1. ad Timoth. cap. 5. v. 22. *Manus cuius non mini imposueris*, Pontifici ex officio incumbit, examinare, num qualitates requiritas habeat, videl. ætatem legitimam, morum honestatem, & scientiam sufficientem. Et verò de morum honestate implet Pontifex testimonium electo perhibet: De scientia, tamen si eminens non sit, tamen sufficientem esse, ex alijs intellexisse se, ait: De ætate autem, cum indagasset, à nemine audiuit, annum xxx. attigisse. Quamobrem Papa tam personæ quàm ecclesiæ providere volens, canonesque obseruare, dictum Subdiaconum, propter urgentem vtilitatem, necessitatem Ecclesiæ Capuanæ Procuratorem constituit, liberam ei tam in temporalibus, quam in spiritualibus administrationem committens.

SUMMARIVM.

1. Si electus ad Prælaturam inhabilem se sciat, defectum suum, cum de eo inquisitio fit, manifestare tenetur, aut ab acceptanda electione abstinere.
2. Si contra electionem Prælati appelletur, ne ea fiat, videlicet canonice, postea autem canonice instituatur, nihil agitur contra appellationem.

3. Si congruo tempore, & loco instituta electione Prælati, aliqui adesse nolint, qui eius eligendi habent, habentur quasi non essent de Capitulo, & tota eligendi potestas in aliis residet Capitularibus.
4. Si cœpro electionis tractatu, aliqui electores egrediantur, maneant autem due partes, vel pars maior comparatione exentium, possunt hi prosequi electionem.
5. Si maior pars Capitularium egrediatur ex conventu, reliqui procedere non possunt, nisi 1. instet terminus à iure ad electionem faciendam, aut 2. periculum sit in mora, aut 3. consuetudo vel statutum ecclesie aliud obrineat, tunc enim in prædictis casibus pauciores numero, imò vnicus ad electionem procedere potest.
6. Ad officium Confirmatoris pertinet, inquirere in personam electam, num qualitates requisitas habeat, etiam nemine opponente.
7. In Prælato, etiam Episcopo, non requiritur scientia eminens, modo ad sit sufficiens, seu conueniens.
8. Pontifex interdum ecclesie Cathedrali vacanti Procuratorem seu Administratorem constituit cum libera tam in spiritualibus quàm temporalibus administrandi facultate.

NOTANDVM I. Si electus ad prælaturam inhabilem se sciat, defectum suum, cum de eo inquisitio fit, manifestare tenetur, aut ab acceptanda electione abstinere. Ita sumitur ex hoc c. in princ. & docui in c. 1. not. 2. de postul. Prælat.

NOTANDVM II. Si contra electionem Prælati appelletur, ne ea fiat, videl. non canonicè, postea autem rectè & canonicè instituat, nihil agitur contra appellationem. Ita sumitur ex hoc c. in princ. Ratio dari debet, quia extraiudicialis appellatio non tendit eò, vt suspensiuum effectum pariat: sed eò tantum, vt grauamen non inferatur, aut ab eo cesset. Quamobrem ij, à quibus ita appellatura, non prohibentur procedere in nego-

tio v.g. electionis: sed effectus eius pendebit à futuro euentu; ita vt si Superior contra appellantem postea iudicauerit, consistere debeat electio, tamen si post appellationem facta sit, vt colligitur ex hoc c. & tradit Innocentius in c. cum inter 21. hoc tit. n. 4. ibid. Imolan. 16. Abb. n. 11. Syl. ver. appellatio q. 2. vbi addunt, tamen si appellans extraiudicialiter offerat se ad probationes defectus, v.g. electionem non canonicè fieri, in continenti afferendas, nihilominus procedi posse ab appellatis, donec Superior contra eos decreuerit, argum. c. 1. iun. Gl. ver. ostensum, de his quæ fiunt à maiore parte Capituli. Sin autem appellatio iudicialis sit, qualis etiam ea censeri debet, quæ fit à Prælato (quamuis extra iudicium) cuius est de electione iudicare, eamque confirmare: tum locum habet regula, quòd post appellationem interpositam, nisi ea vt manifestè friuola rejiciatur, vltèriùs procedi non potest: & quòd attentata post appellationem in irritum reuocada sint, c. super eo 10. iun. Gl. ver. appellationem fieri, de appellat.

Obijci potest contra priorem huius doctrinæ partem c. considerauimus 10. hoc tit. vbi Papa reprehendit electionem, & cassandam iudicauit, eò quòd post appellationem ad Sedem Apostolicam peracta fuerit. Respondet, Electionem ibi fuisse improbatam, & rescissam, non præcisè quia facta fuit post appellationem, sed quia non obstante appellatione, contra formam priuilegiorum eius ecclesie, in electione processum. Quare ex eo cap. id solum colligitur, quòd Capitulares malè agant, & reprehensione digni sint, si post appellationem interpositam ex causa legitima, quia v.g. electus indignus est, aut electio secundum formam canonicam non instituitur, de ea re inquisitionem instituere intermittant, aut temerè in cœpro negotio progrediantur. Quemadmodum & collator beneficij, si quispiam collationi, ne fieret, se opponeret, quòd persona indigna esset, malè ageret, & puniri posset, si nulla facta inquisitione, temerè procederet, sicuti Abb. cit. loco annotauit.

NOTANDVM III. Si congruo tempo- 3
N n 2 re. &

re, & loco instituta electione Prælati, aliqui adesse nolint, qui ius eligendi habent, quasi non censentur in numero electorum: totaque eligendi capitalaris potestas in aliis residet. Ita sumitur ex c. quod sicut 28. hoc tit. & c. bonæ 4. de postulat. Prælatorum, & ex hoc c. iun. Gl. ver. alienos, ubi Canonici, qui ex tractatu electionis discesserunt, & ad electionem peragendam accedere noluerunt, alienos se fecisse censentur.

Pro doctrina huius not. videri potest Gl. in Clem. Quod circa 6. iuxta finem, hoc tit. ubi tria genera Electorum æquiparat, I. eorum, qui ad electionem venire non possunt, nec procuratorem mittere: ut quia nimis remoti sunt, ideoque vocari non debent, iuxta c. præc. II. eorum, qui cum possent, adesse seu accedere nolunt, argum. huius c. III. eorum, qui expressè electionis iuri renuntiant: Aitque Glossa, & sequitur Nauarr. in consil. 7. de elect. edit. 2. hos omnes non computari in numero Capitalarium. Ex qua ipsa doctrina cit. loco Nauarr. & Rodriq. tom. 2. regul. qq. q. 52. art. 13. inferunt, si aliquis Conuentualium schedam vacuum, seu in qua nihil scriptum, in vrnam mittat, eius nullam habendam esse rationem, quia censi debet iuri electionis renunciaffe.

QVÆSTIO autem est: Num tradita ex c. isto doctrina; Si electores aliqui cæpto electionis tractatu egrediantur, & redire nolint, quod alij sine ipsis procedere possint; vniuersim vera sit, seu multi, seu pauci comparatione eorum, qui exeunt, in Capitulo remaneant. Respondeo & Dico I. Supposito, quod Capitulum legitimè cōgregatum fuerit ad electionem faciendam, non tantum si duæ partes comparatione exeuntium remaneant, sed etiam, si pars maior electionem prosequi possunt, absque ijs qui sine necessitate discesserunt. Ita docet Abb. hic n. 10. & sumitur ex doctrina Gl. in c. cum inter 21. ver. Capituli, hoc tit. Nam posteaquam Collegium seu Capitulum legitimè congregatum fuit, stari debet iudicio partis maioris, ac sanioris, iuxta c. 1. de his quæ fiunt à maiore parte Capituli.

Adde, tametsi qui sponte recesserunt, in

casu huius c. maioris certitudinis causa, reuocati fuerint, tamen id necessarium non fuisse: quia paris contumaciæ est, legitimè vocatum non venire, & post aduentum discedere, c. certum 43. causa 11. q. 3. & cap. 1. de iudiciis.

Dico II. Si maior pars Capitalarium egrediatur ex Conuentu, reliqui procedere non possunt: Quia censentur velle dissolvere Capitalarem Conuentum, quibus alij minores numero obtemperare tenentur. Ita Abb. cit. n. 10. Anton. n. 33. prope finem, & sumitur ex doctrina Gl. in cit. c. cum inter, ver. Capituli, Si dissensio fit inter Canonicos, ibi est Capitulum, ubi est maior pars supra legitimè congregandorum. Sed limitari debet primò: nisi initet terminus præfixus à iure ad electionem faciendam. Secundò, nisi periculum in mora sit: Tertiò, nisi consuetudo, aut statutum ecclesiæ sit, ut vnus v.g. Decanus, aut Senior, ius habeat decernendi electionis diem, alijsque vocandi; In his casibus, si qui venire negligunt, aut si venerunt, temerè & sine causa recedunt, alij quamuis numero pauciores, imò vnicus procedere potest, secundum Innocent. hic num. 6.

NOTANDVM IV. Superior ad quem pertinet confirmare electum, ex officio tenetur inquirere circa personam electam, num qualitates requisitas habeat; tametsi nihil contra eam opponatur. Ita hic §. His igitur, & in c. nihil 44. hoc tit. & dixi supra.

NOTANDVM V. In Prælato, etiam Episcopo, non requiritur scientia eminens; modo adfit sufficiens, seu conueniens. Ita habetur hic vers. Illius quoque, & in c. qualiter 17. iun. Gl. ver. conueniens, hoc tit. Imò aliquando magis idoneus est ad prælaturam, qui scientiam non eminentem, attamen sufficientem habet, cum prudentia & charitate iunctam: Nam scientia inflat, charitas vero edificat, 1. ad Corinth. 8. v. 1. Et ideo imperfectum scientiæ potest supplere perfectio charitatis, c. Nisi cum pridem 10. vers. Pro defectu, de renunc.

NOTANDVM VI. Pontifex ecclesiæ cathedrali vacanti, ob eius necessitatem seu utilitatem

tatem, interdum Procuratorem seu Admitti-
stratorem constituit, cum libera tam in spi-
ritualibus, quam temporalibus administran-
di facultate: Qua de re in c. is cui 42. hoc
tit. in 6.

CAPITVLVM XX,

Innotuit.

PARAPHRASIS.

Vacante Sede Vigoriensi, Prior & Conuen-
tus eius ecclesie in Episcopum eius ec-
clesie elegerunt Archidiaconum Eboracensem.
Eius confirmationem, quia ab-
sens fuerat, distulit Archiepiscopus Can-
tuariensis. Postea vero accedens Archi-
diaconus humiliter confessus est, se ex so-
litis personis natum esse: ideoque ab-
sque Sedis Apostolicæ dispensatione pro-
moueri non posse. Hac re per Coëpisco-
porum relationem cognitâ, Innocentius
III. Papa, respondit: Tamen in Conci-
lio Lateranensi sub Alexandro III. c. cum
in cunctis 7. hoc tit. decretum fuerit, e-
lectionem eius, qui ex legitimo matri-
monio natus non est, irritam & nullam
esse, tamen hoc non ita statutum esse,
vt successori Pontifici adempta sit dis-
pensandi potestas; cum par in parem
imperium non habeat. Et verò in hoc
casu multa erant, quæ dispensationem
feri suadebant; videl. scientia literarum,
morum honestas, virtus & bona fama
electi: Accedebant & alia, vt concursus Ca-
pituli electio, Principis assensus, Archie-
piscopi & Coëpiscoporum eius suffra-
gatio, humilis confessio electi. Veruntam-
en, post diligentem rei discussionem,
Pontifex iudicauit dispensationem dan-
dam non esse, eò quòd Capitulum dictum
Archidiaconum non humiliter postulâ-
rit, sed improuidè elegerit. Quare dictus
Innocentius III. dictam electionem, au-
thoritate supra allegati canonis, irritam
& inanem esse pronunciat; Ex gratia ta-
men remittit pœnam Capitularibus,
quam vigore eius canonis incurrere vi-

debantur: non adigens illos ad proban-
dam ignorantiam, quam allegabant. Tam-
etsi verò Pontifici, post electionis cassa-
tionem, humiliter fuerit supplicatum, vt
cum Archidiacono illo dispensare digna-
retur; quia tamen supplicatio ea nomine
Capituli facta non est; sed Capitulares
ad Sedem Apostolicam nuncios pro con-
firmatione petenda destinarunt, ideo sup-
plicationem admittendam tunc non esse
duxit; decernens omnia esse irrita, quæ
Canonici, ante receptionem literarum
Papalium, super ordinatione Episcopa-
tus attentarunt: Quòd si tamen Capitu-
lum Vigoriense eundem Archidiaconum,
ob merita eius, postulandum esse existi-
met, postulationem eam apud Sedem A-
postolicam præsentare poterunt.

SUMMARIUM.

1. *Ecclesia regularis habens Priorem & Conuentum, potest esse Cathedralis, ita vt Conuentus Regularium ius habeat vacante ecclesia Episcopum eligendi.*
2. *Illegitimus dispensatus ad beneficium, etiam curatum, aut ad dignitatem, non ideo dispensatus est ad dignitatem episcopalem, aut Cardinalitiam.*
3. *Si Capitulares indignum in Episcopum eligant, electio est nulla.*
4. *Princeps suis decretis non potest obligare successorem, quò minus ab is recedere, aut dispensare ex iusta causa possit.*
5. *Merita persona, populi petitio &c. iustam causam dispensationis concedenda præbere possunt.*
6. *Si electores illegitimè natum, vel alio defectu laborantem, siue indignum eligant, presumpcio est contra illos, quòd ad scienter egerint, ideoque contrarij probatio ipsis incumbit. Idem est cum Confirmatoribus & Instauratoribus persona indigna.*
7. *Non valet electio, si postulandum eligantur.*
8. *Eligentes indignum, v. g. Natalium*
N. 3 defec